

Öğretmen-Aile İletişiminde WhatsApp Uygulamasının Kullanımı*

The Use of WhatsApp Application in Teacher-Family Communication

Aslı BALCI¹, Fatma TEZEL ŞAHİN²

¹Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi A.B.D
asli.balci@atauni.edu.tr

²Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi A.B.D. ftezel68@gmail.com

Makalenin Geliş Tarihi: 17.02.2018

Yayına Kabul Tarihi: 12.06.2018

ÖZ

Bu araştırma öğretmen-aile iletişimde WhatsApp gruplarının kullanım amaçlarını, avantajlı ve dezavantajlı yanlarını, ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarını kullanan okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda belirlemek amacıyla yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılan araştırmanın verileri nitel veri toplama aracı olan ve araştırmacılar tarafından ilgili alan yazın taraması ve uzman görüşleri alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme protokolü aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Erzurum ili merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anasınıfı ve bağımsız anaokullarında görev yapan ve ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarını kullanan 29 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Yüz yüze görüşme yöntemiyle elde edilen veriler öğretmenlerden ses kayıt cihazı yardımıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde ses kayıtlarının tamamı birebir transkript edilmiş ve yazılı bir formata dönüştürülmüştür. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniğine göre çözümlenmiştir. Araştırma sonucuna göre okul öncesi eğitimde WhatsApp gruplarının öğretmen-aile iletişimde kullanılabilir bir araç olduğu, özellikle hızlı ve kolay iletişim kurma ve aileleri topluca bilgilendirme noktasında öğretmenlere kolaylıklar sağladığı belirlenmiştir. Ayrıca görüşme yapılan öğretmenler, ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarının birçok avantajının yanında çeşitli dezavantajları olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Okul Öncesi Eğitim, WhatsApp Uygulaması, Öğretmen-Aile İletişimi

*Bu makale 18-21 Ekim 2017 tarihleri arasında düzenlenen 5. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

ABSTRACT

This research was carried out in order to determine the usage purposes, advantageous and disadvantageous aspects of WhatsApp groups in teacher-family communication in view of the opinions of preschool teachers who use WhatsApp groups in communication with families. The data used in the study, which employed qualitative research method, were obtained using a semi-structured interview protocol, which is a qualitative data collection tool and was prepared by the researchers by scanning the related field literature and taking expert opinions. The study group included 29 preschool teachers working in kindergartens affiliated to the Ministry of National Education and independent kindergartens in Erzurum province in 2016-2017 academic year and preferring WhatsApp groups to communicate with the families of their students. The data obtained through the face-to-face interview method were collected from the teachers with the help of a voice recorder. In the analysis of the data, all of the voice recordings were transcribed and converted into a written form. The data obtained were analyzed according to the descriptive analysis technique. According to the results of the research, WhatsApp groups in preschool education were found to be a useful tool for teacher-family communication and it was determined that WhatsApp groups in preschool education provided teachers with facilities to communicate fast and easily particularly in the group informing activities. In addition, the teachers interviewed stated that there were various disadvantages besides many advantages of WhatsApp groups in family communication.

Keywords: *Preschool Education, WhatsApp Application, Teacher-Parent Communication*

GİRİŞ

Çağdaş eğitim anlayışında okul öncesi eğitim kurumları çocuğa yalnızca bilgi ve beceriler kazandıran bir kurum değildir. Ev ile okul yaşantısı zincirlerini oluşturmak ve eğitimde devamlılığı sağlamak başarılı bir okul aile işbirliği ile gerçekleşir (Çağdaş ve Seçer, 2011). Etkili aile öğretmen iletişimi çocukların öğrenmelerini desteklemeye ve çok önemli olan okul aile işbirliğinin büyüyen gelişmesine yardım etmektedir (Ataber ve Tezel-Şahin, 2011). Aile ve öğretmenler arasında iletişimi sürdürme ve geliştirme için farklı teknikler kullanılabilir. Telefon görüşmeleri, kitapçıklar, teyp ve video kayıtları, fotoğraflar, duyuru panoları, bültenler, haber mektupları, yazışmalar, portfolyo dosyaları, toplantılar, okul ziyaretleri, geliş-gidiş zamanları vb. bu tekniklere örnek verilebilir (Aktaş-Arnas, 2011; Aydoğan, 2012; Çağdaş ve Seçer, 2011; Temel, Aksoy ve Kurtulmuş, 2010; Tezel-Şahin ve Özyürek, 2016; Tuncer, Sak ve Şahin, 2011). Bununla beraber ailelerin öğretmenle rahat iletişim kuramaması, anne ve babanın okul ve çocuğuna yeterli zamanı ayıramaması ve okuldaki öğrenci sayısının fazla olması gibi

nedenler öğretmen-aile iletişimini engelleyen durumlar arasında gösterilmektedir (Üstün, 2010).

Değişen toplumsal ve sosyal yapı içerisinde ailelerle iletişimde beklenen verimi almak için okula gelme ve fiziksel olarak aynı ortamda olma zorunluluğunu ortadan kaldıracak, çağın gerektirdiği alternatif iletişim yollarına ihtiyaç duyulmaktadır (Balcı, 2017). Hornby (2011) yeni teknolojilerin aile katılımını arttırmada büyük bir potansiyele sahip olduğunu ve teknolojideki gelişmelerle gelecekte okulların aile katılımı için kullanacakları stratejilerin ayrılmaz bir parçası hâline geleceğini belirtmiştir. Yoğun çalışan ve okula uğrama veya okulu arama fırsatı bulamayan aileler için bazı öğretmenler, anne babalara mesaj göndermek veya eğitim etkinliklerini iletmek için teknolojiden yararlanabilmektedirler. Teknoloji öğretmenlere ve ailelere “yer ve okul saati ile sınırlı olmayan” iletişim fırsatı vermektedir (Graham-Glay’dan aktaran: Aktaş-Arnas, 2011, s.136).

Blanchard’e göre (1998) okul aile işbirliğinde teknolojinin kullanımı dört alana hizmet eder. Bunlar, okul ile ev arasında iki yönlü iletişimin sürekli ve kolay kurulmasını sağlayan “iletişim ve bilgilendirme”, öğretmenlerin öğretim becerilerinin, ailelerin ise ebeveynlik becerilerinin gelişmesine yardımcı olan “öğrenme ve öğretim”, aile katılımının ve okul aile iletişiminin artmasının bir sonucu olarak “ilgi ve motivasyon”, zaman ve maliyet açısından hem ailelerin hem de okulların tasarruf etmesini sağlayan “kaynak ve maliyet” alanlarıdır.

Günümüzde kısa mesajlar (SMS), e-postalar, web siteleri gibi modern bilgi ve iletişim teknolojileri ailelerin okuldan ve çocuklarından haberdar olmaları için önemli fırsatlar sunar (Ho, HungveChen, 2013; Hornby, 2011; Morrison, 2004). Çoğu ailenin cep telefonuna sahip olduğu düşünüldüğünde; örneğin, çocukla ilgili acil bir durum olması durumunda SMS’ler hızlı ve kolay bir iletişim aracı olarak kullanılabilir (Hornby, 2011).E-postalar aracılığıyla okul ya da sınıflarla ilgili haberleri, günlük aktiviteleri anne babalara özetlemek, ailelerden okula getirmeleri istenilen malzemeleri, onların evde çocukları ile birlikte yapmalarını istedikleri etkinlikleri bildirmek ve çocukların fotoğraflarını paylaşmak mümkündür (Aktaş-Arnas, 2011; Temel, Aksoy ve Kurtulmuş, 2010).Öğretmenler, anne babalarla iletişimlerini gerçekleştirmek için kendi web

sitelerini oluşturarak anne babalara özel olayları, eğitim programını, sınıf ve okuldaki etkinlikleri, çocuklara ilişkin fotoğraf ve video görüntülerini paylaşarak hem ailelere bilgi verilebilir hem de ailelerin okul ve çocuklarının yaptıkları çalışmalarını hakkında bilgi edinmelerini sağlayabilir (Aktaş-Arnas, 2011; Temel, Aksoy ve Kurtulmuş, 2010). Ancak özellikle e-posta ve web sitesi gibi araçların birçok avantajının yanı sıra belirli bir kullanıcı kitlesinin olması ve belirli bir kültüre hitap etmesi gibi nedenler her kesimden ailelerde kullanımını güçleştirebilmektedir (Balcı, 2017). Son yıllarda ise sosyal medya araçlarının da ailelerle iletişim ve işbirliğinde kullanışlı bir araç olabileceği belirtilmiştir (Balcı ve Tezel-Şahin, 2016; Roblyer, McDaniel, Webb, Herman ve Witty, 2010; Sanders, 2016). Balcı (2017), Facebook aracılığıyla yaptığı anne katılım programının öğretmen anne iletişiminin ve işbirliğinin üzerinde olumlu etkileri olduğunu belirlemiştir. Alanyazında belirtilen iletişim teknolojilerinin yanı sıra, akıllı telefon kullanımına ilişkin elde edilen veriler akıllı telefonların bireylerin günlük hayatına hâkim olduğuna ve buradaki itici gücün ise özellikle WhatsApp olduğuna işaret etmektedir (Montag ve diğerleri, 2015). Günümüzde akıllı telefonların kullanımının artması, WhatsApp'ın internet paketi üzerinden ücretsiz olarak kullanıcılarına sunduğu, sınırsız mesaj, fotoğraf-video ve ses kaydı paylaşımı, okundu-görüldü bilgisi verme ve tüm bu özellikleri kurulan grup üzerinden topluca hedef kitleye ulaştırabilme gibi birçok özelliği WhatsApp'ı tüm dünyada en çok kullanılan mesajlaşma uygulaması haline getirmiştir. Son yıllarda ise WhatsApp uygulamasının günlük iletişim ihtiyacı dışında öğrenme ortamlarına dâhil edilerek sürecin güçlendirildiği ve zenginleştirildiği araştırmaların da yapıldığı görülmektedir (Aburezeq ve Ishtaiwa, 2013; Cetinkaya, 2017; Guler, 2017; Malhotra ve Bansal, 2017; Smit, 2015). Geleneksel iletişim yollarına göre daha kolay, ucuz, hızlı haberleşme ve bilgi paylaşımı sağlayan bu iletişim kanalının, öğretmenler ve aileler arasındaki iletişim sürecinde de yaygın bir şekilde tercih edilmeye başlaması bu iletişim yolunun güçlü ve zayıfyanlarını belirleme gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu araştırma öğretmen-aile iletişimde WhatsApp gruplarının kullanım amaçlarını, avantajlı ve dezavantajlı yanlarını, ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarını kullanan okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda belirlemek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve doküman inceleme gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik sürecin izlendiği araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmada öğretmen-aile iletişimde WhatsApp gruplarının kullanılabilirliğini belirlemek için nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan veri toplama tekniklerinden görüşme tekniği kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde, nitel araştırmalarda kullanılan amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme, örneklemin problemle ilgili olarak belirlenen niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulmasıdır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009). Araştırmada çalışma grubundaki öğretmenlerin seçiminde araştırmacılar tarafından belirlenen temel ölçüt, ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarını aktif bir şekilde kullanan okul öncesi öğretmenlerinin seçilmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Erzurum İli merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anasınıfı ve bağımsız anaokullarında görev yapan ve ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarını kullanan 29 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma grubunun demografik özelliklerine ilişkin bilgiler incelendiğinde, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin 10'unun "31-35", 9'unun "26-30", 6'sının "20-25", 3'ünün "36-40", 1'inin "41-45" yaş aralığında olduğu; 27'sinin "anaokulunda", 2'sinin "anasınıfında" görev yaptığı; 13'ünün "6-10 yıl", 11'inin "1-5 yıl", 4'ünün "11-15 yıl", 1'inin "21-25 yıl" aralığında mesleki deneyiminin olduğu; 27'sinin en son bitirdiği program türünün "lisans", 2'sinin "ön lisans"; 17'sinin sınıfında bulunan çocukların "5-6 yaş", 12'sinin ise "3-4 yaş" aralığında olduğu belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan öğretmenlerin ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarının kullanılabilirliğine ilişkin görüşlerini belirleyebilmek amacıyla araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış görüşme protokolü hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılandırılmış görüşmeler kadar katı, yapılandırılmamış görüşmeler kadar da esnek olmayan; bu iki uç arasında yapılan görüşmelerdir (Karasar, 2009). Görüşme protokolünün hazırlanmasında iç geçerliği sağlamak amacıyla, araştırmanın amacı göz önünde bulundurularak ve ilgili alan yazın taranarak çalışma kapsamında yer alabilecek soru havuzu oluşturulmuştur. Sorular hazırlanırken soruların açık, anlaşılır, yansız, çok boyutlu olmayan, kaynak kişinin verebileceği veriler içeren sorular olmasına, alternatif soru ve sondalar içermesine dikkat edilmiştir (Karasar, 2009; Yıldırım ve Şimşek, 2011). Soru havuzundaki soruların araştırmanın amacına ve nitel araştırmaya uygunluğu okul öncesi eğitim alanında görev yapan üç akademisyenden uzman görüşü alınarak yeniden düzenlenmiştir. Uzmanların görüşleri doğrultusunda düzenlenen protokol, çalışma grubu dışında bulunan ve ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarını kullanan 2 okul öncesi öğretmenine uygulanarak pilot görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Pilot görüşmeler sonunda aynı amaca hizmet eden bazı sorular çıkarılmış, bazı soruların ise sıralaması değiştirilmiştir. Hazırlanan görüşme protokolünde “Ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarını kullanma amaçlarınız neler?”, “Ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarının en beğendiğiniz özelliği/özellikleri neler?”, “WhatsApp gruplarının ailelerle iletişimde dezavantajları neler?” vb. sorular yer almıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarını kullanan ve gönüllülük esasına göre belirlenen 29 okul öncesi öğretmeniyle tek tek ve yüz yüze görüşülerek elde edilmiştir. Her bir görüşme araştırmacılar ve katılımcıların daha önceden belirledikleri saatte ve sessiz bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Ortalama 20 dakika süren görüşmeler katılımcıların izni doğrultusunda ses kayıt cihazına alınmış ve görüşmelerin gizli kalacağı katılımcılara taahhüt edilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde ses kayıtlarının tamamı birebir transkript edilmiş ve yazılı bir formata dönüştürülmüştür. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniğine göre çözümlenmiştir. Betimsel analiz elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlandığı, görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla sık sık doğrudan alıntılarının kullanıldığı ve elde edilen sonuçların neden-sonuç ilişkileri çerçevesinde yorumlandığı analiz tekniğidir. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu doğrultuda elde edilen veriler görüşme sürecinde kullanılan soruların (Öğretmenlerin WhatsApp gruplarını kullanım nedenleri nelerdir?, WhatsApp gruplarının dezavantajları nelerdir? vb.) ortaya koyduğu temalara göre düzenlenerek bir çerçeve oluşturulmuş, öğretmenlerin verdikleri cevaplar oluşturulan bu çerçeveye göre okunup düzenlenmiş, anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirilmiştir. Ardından düzenlenen veriler tanımlanmış, gerekli yerlerde doğrudan alıntılara yer verilmiş ve tanımlanan bulgular açıklanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmanın raporlaştırılması sürecinde çalışma grubunda yer alan öğretmenler Ö1, Ö2,Ö29 şeklindeki kodlarla tanımlanmıştır. Araştırmanın iç güvenilirliğini (tutarlılık) sağlamak için veriler her iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı analiz edilerek bulgular karşılaştırılmış, fikir birliği sağlanamaması durumunda araştırma dışında bulunan üçüncü bir alan uzmanından görüş alınarak ortak karara varılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Öğretmenlerin Ailelerle İletişimde WhatsApp Grubunu Kullanma Sürelerine İlişkin Görüşleri

Süre	f
1 Yıldan Az	6
1 Yıl	7
2 Yıl	9
3 Yıl	2
4 Yıl	3
5 Yıl	2
TOPLAM	29

Araştırmaya katılan öğretmenlere “ Ailelerle iletişimde WhatsApp grubunu ne kadar süredir kullanıyorsunuz?” sorusu sorulduğunda öğretmenlerin, “1 yıldan az” (f=6), “1 yıl” (f=7), “2 yıl” (f=9), “3 yıl” (f=2), “4 yıl” (f=3) ve “5 yıl” (f=2) cevaplarını verdikleri görülmüştür.

Tablo 2. Öğretmenlerin Ailelerle İletişimde WhatsApp Grubunu Kullanma Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Nedenler	f
Hızlı ve Kolay İletişim Sağlama	17
Aileleri Topluca Bilgilendirebilme	13
Fotoğraf-Video Paylaşabilme	12
Okulda Yapılan Etkinliklerden Haberdar Edebilme	5
Zamandan Tasarruf Etme	3
Kağıt vb. Yazılı Materyallerden Tasarruf Etme	1

Araştırmaya katılan öğretmenlere “ Ailelerle iletişimde WhatsApp grubunu kullanma nedenleriniz neler?” sorusu sorulduğunda öğretmenlerin cevaplarının sırasıyla en fazla “hızlı ve kolay iletişim sağlama” (f=17), “aileleri topluca bilgilendirme” (f=13), “fotoğraf-video paylaşabilme” (f=12), “okulda yapılan etkinliklerden haberdar etme”

(f=5), “zamandan tasarruf etme” (f=3), kâğıt vb. yazılı materyalden tasarruf etme” (f=1) başlıkları altında toplandığı görülmüştür. Öğretmenlerin verdiği örnek ifadeler şu şekildedir:

Teknoloji çağındayız, teknolojiyi kullanmayacaksak ne işimize yarar. Pratiklik sağlıyor. Çalışan velilerle iletişim kurmak zor (Ö2).

Çoğu çocuk okula zaten servis ile geliyor aileleri yüz yüze dahi görmek zor. Ailelerin işleri oluyor. O yüzden WhatsApp çok kolaylık sağlıyor (Ö3).

Daha hızlı iletişim kurmak ve toplu fotoğraf paylaşmak için kullanıyorum (Ö6).

Çocukların o an yaptıkları etkinlik fotoğraflarını atmak için kullanıyorum. Zamandan tasarruf sağlıyor. Çocuklarının her anını merak eden velilerle paylaşmak adına pratik bir uygulama. Mesela o an duyurmanız gereken önemli bir şey oluyor herkese ulaşarak hızlıca paylaşmak için kullanıyorum (Ö9).

Kâğıt tasarrufu sağlamak için başladım önce iletişim kurmak için yazı gönderiyorduk ve çocukların çoğu kaybediyordu yazıyı velilerde doğal olarak okumadıklarını, yazıyı almadıklarını söylüyorlardı. Bundan bizim de haberimiz olmuyordu.....(Ö11).

Tablo 3. Öğretmenlerin Ailelerle İletişimde WhatsApp Grubunu Kullanma İsteğinin Kim/Kimlerden Geldiğine İlişkin Görüşleri

	f
Kendi Talebim	17
Ailelerin Talebi	9
Kurumun Talebi	3
TOPLAM	29

Öğretmenlere “Ailelerle iletişimde WhatsApp grubunu kullanma isteği kim/kimlerden geldi ?” sorusu sorulduğunda öğretmenlerin çoğunluğunun (f=17) kendi talepleri olduğu, 9 öğretmenin ailelerin, 3 öğretmenin ise kurumun talebi olduğu görüşünü bildirdikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin verdiği örnek ifadeler şu şekildedir:

Benimde aklımda olan bir şeydi ama açıkçası çoğu velim bunu tercih ediyor. Hocam sizin içinde uygunsa kullanalım deyince velilerin isteği üzerine kullanmaya başladık (Ö9).

Zaten okulumuzun ortak kararıydı sene başından beri açalım mı açmayalım mı deyip hep beraber açtık (Ö18).

Tablo 4. Öğretmenlerin WhatsApp Grubunda Sınıflarındaki Tüm Çocukların Ailelerinin Yer Alıp Almadığına İlişkin Görüşleri

	f
Sınıftaki Tüm Çocukların Aileleri Dâhil	20
Sınıftaki Tüm Çocukların Aileleri Dâhil Değil	9
TOPLAM	29

Öğretmenlere, “WhatsApp grubunda sınıfınızdaki tüm çocukların ailelerinin yer alıyor mu?” sorusu sorulduğunda çoğunluk olarak gruba sınıftaki tüm çocukların ailelerinin dâhil olduklarını (f=20) belirtmişlerdir. 9 öğretmen ise grupta tüm çocukların ailelerinin yer almadıkları görüşünü bildirmişlerdir. Öğretmenlerin verdiği örnek ifadeler şu şekildedir:

Hepsi dâhil. İnterneti olmadığı için kullanamayacak durumda olan velilerde hemen internet aramaya başladı (Ö6).

Hayır. Katılmak istemeyen velilerimiz oldu. 2 velimiz katılmadı. Katılmayan velilere kâğıt olarak yazı gönderiyorum. Onları da yapılmış ve yapılacak olan etkinliklerden haberdar ediyorum (Ö13).

Tablo 5. Öğretmenlerin WhatsApp Grubunda Hangi Ebeveynlerin Yer Aldığına İlişkin Görüşleri

	f
Sadece Anneler	15
Anne- Baba Karışık	14
TOPLAM	29

Öğretmenlere, “WhatsApp grubunda hangi ebeveynlerin yer alıyor?” sorusu sorulduğunda 15 öğretmenin grupta sadece annelerin olduğunu, 14 öğretmen ise anne ve babaların karışık bir şekilde grupta yer aldıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin verdiği örnek ifadeler şu şekildedir:

Hem anne hem de babalar isteklerine göre katılabiliyor. WhatsApp kullanmayan anneler yerine babalar katılıyorlar (Ö1).

Bayanlarla grup daha etkili oluyor. Hiçbir bayan veli erkek velinin grupta olmasını istemiyor, çünkü burası Erzurum henüz o kadar modern olmadı (Ö3).

Benim tercihim yok fakat baba veliler iş hayatına dahl mesajları görmüyorlar ya da unutupuyorlar o yüzden anne veliler daha iyi bu konuda (Ö2).

Annelerden oluşuyor. Benim tercihim değildi kendileri karar verdiler (Ö11).

Tablo 6. Öğretmenlerin Ailelerle WhatsApp Grubunu Kullanma Amaçlarına İlişkin Görüşleri

Amaçlar	f
Duyuru Yapma (Toplantı, Malzeme İsteği vb.)	24
Sınıf İçinde/Dışında Yapılan Ekinliklerin Fotoğraf-Videolarını Paylaşma	20
Haber Mektubu Gönderme	4

Öğretmenlere, “Ailelerle WhatsApp grubunu kullanma amaçlarınız neler?” sorusu sorulduğunda, öğretmenlerin cevaplarının sırasıyla en fazla “duyuru (toplantı, malzeme isteği vb.)” (f=24), “fotoğraf-video paylaşımı” (f=20) ve “haber mektubu gönderme” (f=4) gibi amaçlar altında toplandığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin verdiği örnek ifadeler şu şekildedir:

Malzeme isteği, duyuru, çocukların etkinliklerdeki fotoğrafları, o an çektiğimiz herhangi bir video veya gittiğimiz bir müze gezisi gibi şeyleri paylaşabilmek için kullanıyorum (Ö9).

WhatsApp gruplarını daha çok resim paylaşımı amacı ile kullanıyorum. Onun dışında da duyuru ya da malzeme isteği için kullanabiliyorum (Ö23).

Tablo 7. Öğretmenlerin WhatsApp Gruplarının Ailelerle İletişimde En Beğendiği Özelliklere İlişkin Görüşleri

Özellikler	f
Görüldü-Okundu Bilgisi Vermesi	15
Toplu Bilgilendirme Yapılabilmesi	12
Ulaşılabilirliği Arttırması	6
Fotoğraf-Video Paylaşılabilmesi	4
Ücretsiz Olması	2

Öğretmenlere, “WhatsApp gruplarının ailelerle iletişimde en beğendiğiniz özellikleri neler?” sorusu sorulduğunda, öğretmenlerin verdiği cevapların sırasıyla en fazla “görüldü-okundu bilgisi vermesi” (f=15), “toplu bilgilendirme yapılabilmesi” (f=12), “ulaşılabilirliği arttırması” (f=6), “fotoğraf-video paylaşılabilmesi” (f=4) ve “ücretsiz olması” (f=2) gibi başlıklar altında toplandığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin verdiği örnek ifadeler şu şekildedir:

Bütün velilerin aynı anda görmesini beğeniyorum. Kanıt olarak kullanıyorum. Görmeyen velileri arıyorum (Ö3).

Tek bir mesajla herkese ulaşabilmem iyi oluyor. Kimin görüp kimin görmediğini, kimin okuyup okumadığını görmek büyük avantaj sağlıyor. Mesajda bunları görmek pek mümkün olmuyor (Ö14).

Tablo 8. Öğretmenlerin WhatsApp Gruplarının Ailelerle Olan İletişimlerini Arttırıp Arttırmadığına İlişkin Görüşleri

	f
Ailelerle İletişimi Arttırma	25
Ailelerle İletişimi Arttırmama	4
TOPLAM	29

Öğretmenlere, “WhatsApp grupları ailelerle olan iletişiminizi arttırdı mı?” sorusu sorulduğunda öğretmenlerin çoğunluğunun, grubun ailelerle olan iletişimlerini arttırdığını (f=25), 4 öğretmenin ise grubun ailelerle iletişimlerini arttırmadığını bildirdikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin verdiği örnek ifadeler şu şekildedir:

Benim ailelerle olan iletişimimi arttırdığını düşünüyorum. Daha sık görüşme imkânı sağlıyoruz velilerle (Ö8).

Tabi ki veliler birbirlerinin adlarını öğrenmeye başladılar. Böyle olunca hem ben hem de veliler kaynaştı (Ö19).

Kolayca ulaşabilmek ve sürekli iletişim halinde olabilmek adına iletişimimizi artırıyor diyebilirim ama bir yüz yüze konuşmak kadar etkili olup olmadığı tartışılır (Ö29).

Tablo 9. Öğretmenlerin WhatsApp Gruplarının Ailelerin Birbirleriyle Olan İletişimlerini Arttırıp Arttırmadığına İlişkin Görüşleri

	f
Ailelerin Birbirleriyle Olan İletişimlerini Arttırma	22
Ailelerin Birbirleriyle Olan İletişimlerini Arttırmama	5
Bilgisinin Olmaması	2
TOPLAM	29

Öğretmenlere, “WhatsApp grupları ailelerin birbirleriyle olan iletişimini arttırdı mı?” sorusu sorulduğunda öğretmenlerin çoğunluğunun, grubun ailelerin birbirleriyle olan iletişimlerini arttırdığını (f=22), 5 öğretmenin grubun ailelerin birbirleriyle olan iletişimlerini arttırmadığını, 2 öğretmenin ise bu konuda bilgilerinin olmadığı görüşünü bildirdikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin verdiği örnek ifadeler şu şekildedir:

Hayır düşünmüyorum. Aileler kıyaslama yoluna gidiyorlar. Benim çocuğum şunu yaptı bunu yaptı gibi yani. Mesela profil fotoğrafı koyuyoruz WhatsApp grubuna orada neden benim çocuğum yok diye sorun çıkaran veliler olabiliyor (Ö9).

Ailelerin birbirleriyle iletişimini artırdı tabi ki kendi aralarında ayrı bir grupları da var o gruptan birlikte geçirecekleri günleri konuşuyorlar aileler birbirlerini daha yakından tanıdılar (Ö23).

Yani doğal olarak artırıyor. Bir problem olduğunda birlikte çeşitli çözümler üretiliyor, organizasyon yapılacaksa birlikte kararlar alınıyor bu da iletişim halinde olmalarını sağlıyor (Ö28).

Tablo 10. Öğretmenlerin Ailelerle İletişimde WhatsApp Grubunu Kullanırken Ailelerle Herhangi Bir Problem Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşleri

	f
Problem Yaşama	16
Problem Yaşamama	13
TOPLAM	29

Öğretmenlere, “WhatsApp gruplarını kullanırken ailelerle herhangi bir problem yaşadınız mı?” sorusu sorulduğunda 16 öğretmenin problem yaşadığı, 13 öğretmenin ise problem yaşamadığı görüşünü bildirdikleri görülmüştür. Öğretmenlerin verdiği örnek ifadeler şu şekildedir:

Geçen çocuğun biri diğer çocuğun kolunu ısırması veli de bunu gruba yazdı ve diğer veli kusura bakmayın ben de böyle olmasını istemezdim dedi. Olay tatlılıkla kapatıldı. Benimle bir sorun yaşamıyorlar (Ö3).

Dönemin başında bir velimiz sürekli çocuğunun değişik değişik fotoğraflarını çekip gönderiyordu. Diğer bir velide neden sürekli çocuğunuzun fotoğraflarını gönderiyorsunuz biz mecbur muyuz bu fotoğrafları görmeye diye bir çıkışta bulundu (Ö13).

Tablo 11. Öğretmenlerin Ailelerle İletişimde WhatsApp Gruplarının Kullanımının Dezavantajlarına İlişkin Görüşleri

	f		f	
Dezavantajları Var	25	Dezavantajlar	Grupta Aileler Arasında Problem-Tartışma Yaşanması	9
			Grubu Amacı Dışında Kullanma (Özel Konular Hakkında veya Aşırı Yazışma vb.)	7
			Grupta Çocukları Kıyaslama	5
			Yanlış Anlaşılma	3
			Aşırı Fotoğraf Talebi	2
Dezavantajı Yok	4			
Toplam	29			

Öğretmenlere, “Ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarının kullanımının dezavantajları var mı? Varsa bunlar nelerdir?” sorusu sorulduğunda öğretmenlerin çoğunluk olarak (f=25) dezavantajları olduğu, bu dezavantajların ise sırasıyla “grupta aileler arasında problem-tartışma yaşanması” (f=9), “grubu amacı dışında kullanma (özel konular hakkında veya aşırı yazışma vb.)” (f=7), “grupta çocukları kıyaslama” (f= 5), “yanlış anlaşılma” (f=3) ve “aşırı fotoğraf talebi” (f=2) gibi başlıklar altında toplandığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin verdiği örnek ifadeler şu şekildedir:

Aileler gerekli gereksiz her konuyu WhatsApp'ta konuşabiliyor. Bunu dezavantaj olarak görüyorum (Ö3).

Bazen de çocukları kıyaslamaları söz konusu olabiliyor. Benim çocuğum neden daha iyi resim çizememiş, daha iyi kesememiş vs tarzı sorunlarla da karşılaşılıyor (Ö7).

Fotoğraf gönderdiğinde her gün fotoğraf beklemeye başlıyorlar. Ailelerin beklentisi oluyor bu açıdan. Eskiden fotoğraf çekerdik onları kaydederdik sene sonunda velilere verirdik. Öğretmenlere de biraz yük bindi (Ö19).

Veliler birbirleriyle kavga edebiliyorlar sırf bu yüzden artık WhatsApp grubu kullanmayan öğretmen arkadaşlar var (Ö4).

Tablo 12. Öğretmenlerin Ailelerle İletişimde WhatsApp Gruplarını Kullanmadan Önce Kullandıkları İletişim Yollarına İlişkin Görüşleri

İletişim Yolları	f
Yazılı Not	20
Telefon	10
SMS	10
Yüz Yüze Görüşme	9
Facebook Grubu	3
Toplantı	2

Öğretmenlere, “Ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarını kullanmadan önce kullandığımız iletişim yolları nelerdi?” sorusu sorulduğunda öğretmenlerin verdiği cevapların “yazılı not” (f=20), “telefon” (f=10), “SMS” (f=10), “yüz yüze görüşme” (f=9), “Facebook grubu” (f=3), “toplantı” (f=2) gibi başlıklar altında toplandığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin verdiği örnek ifadeler şu şekildedir:

Not yazarak iletişim kuruyordum ama not yazmak zor oluyor. Çocuklar kaybediyorlar annelerine vermiyorlar. Not dışında telefonla iletişim kuruyordum (Ö1).

SMS ile sağladığım oluyordu, daha çok çocuklarla not yolluyordum, önemli durumlarda veliyi arıyordum (Ö5).

Toplantılar yapıyordum ve not gönderiyordum. Çocukları veliler getirip götürdüğü için yüz yüze görüşmeler yapıyordum bu daha da etkili oluyordu. Fotoğraf paylaşımı için de Facebook gruplarını kullanıyordum (Ö11).

Tablo 13. Öğretmenlerin Ailelerle İletişimde WhatsApp Gruplarıyla Beraber Kullandıkları İletişim Yollarına İlişkin Görüşleri

Kullanma Durumu	f	İletişim Yolları	f	
Kullanma	24	Kullanılan İletişim Yolları	Telefon	12
			Yazılı Not	10
			Yüz Yüze Görüşme	10
			Toplantı	4
			SMS	4
Kullanmama	5			
Toplam	29			

Öğretmenlere, “Ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarıyla beraber kullandığımız iletişim yolları var mı? Varsa bunlar neler?” sorusu sorulduğunda öğretmenlerin çoğunluğunun (f=24) WhatsApp gruplarıyla beraber farklı iletişim yollarını da kullandıkları, bu iletişim yollarının ise “telefon” (f=12), “yazılı not” (f=10), “yüz yüze görüşme” (f=10), “toplantı” (f=4) ve “SMS” (f=4), gibi başlıklar altında toplandığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin verdiği örnek ifadeler şu şekildedir:

Bazen özel durumlar olduğu zaman telefonla arıyorum velileri (Ö5).

Herkesin interneti olmadığı için mesajlar göndererek iletişime geçiyorum (Ö10).

Yüz yüze iletişim her gün devam ediyor. Yanlış anlaşılmalardan dolayı iletişim kolaylıkla sağlanabiliyor (Ö20).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma sonucuna göre, öğretmenlerin ailelerle iletişimde hızlı ve kolay iletişim kurmak, aileleri topluca bilgilendirmek, fotoğraf-video paylaşabilmek, okulda yapılan etkinliklerden haberdar etmek, zamandan tasarruf etmek, kâğıt vb. yazılı materyallerden tasarruf etmek gibi nedenlerden dolayı WhatsApp gruplarını tercih ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin WhatsApp gruplarını duyuru yapma, sınıf içinde/dışında yapılan etkinlik fotoğraflarını paylaşma ve haber mektubu

gönderme gibi amaçlar için kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazın incelendiğinde ailelerle iletişimde teknolojinin kullanıldığı birçok araştırmayı görmek mümkündür. Nelms'in (2002) okul aile iletişimde web sayfalarının kullanımına ilişkin yaptığı çalışmada ailelerin en çok web sayfasında bulunan sınıf takvimi ve birebir yazışma alanlarını faydalı bulduklarını, web sayfası sayesinde, çocukların okulda neler öğrendiğini bilerek evde daha etkin bir şekilde çocuklarına yardım edebildiklerini, çocuklarının gelişimlerini daha rahat takip edebildiklerini belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. Telem ve Pinto (2006), disiplin ve davranış sorunu olan lise öğrencilerinin ailelerine yönelik olarak hazırlanan, öğretmen ve ebeveynlerin karşılıklı olarak iletişime geçmelerini kolaylaştıran, ailelerin okulun aldığı kararları takip etmesini, kurumun, öğretmenin ve ailelerin birbirlerinden taleplerini ve şikâyetlerini hızlıca birbirlerine iletmesini ve okulun, çocukların okul devamsızlıkları, ders notları, disiplin sorunları vb. durumlar için ebeveynlerle hızlıca temasa geçmelerini sağlayan bağlantılar üzerine kurulu online okul bilgi sisteminin aileler tarafından memnuniyetle karşılandığını, ailelerin çocuklarına karşı sorumluluklarının arttığını, okul ve aileler arasında güven ortamı oluştuğunu ve ailelerin okulla ve öğretmenle iletişimlerinin olumlu yönde değiştiğini göstermektedir. Dardenne (2010), okul ve aile arasındaki iletişimin güçlendirilmesinde okul web sitelerinin ve e-postaların etkilerini incelediği çalışma sonucuna göre, özellikle okuldan eve, evden ise okula gönderilen e-postaların çocukların tutum ve davranışlarında olumlu değişimlere neden olduğu ve akademik başarılarının artmasını sağladığı görülmüştür. Ozcinar ve Ekizoğlu (2013) çalışmalarında blog tabanlı uygulanan aile katılım programının okul aile işbirliğini desteklediği, hem çocuk hem de ebeveynler için sayısız faydaları olduğu ve aile katılımını arttırmada önemli bir potansiyele sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Davidovitch ve Yavich (2015), liseye devam eden öğrencilerin ailelerine yönelik olarak tasarlanan ve online olarak uygulanan katılım programının sonucunda online katılım programına katılan ailelerin, katılmayan ailelere göre aile katılım düzeylerinin daha yüksek olduğu, aile katılımı arttıkça çocukların akademik başarılarının yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan bu çalışmaların sonucunda teknolojinin öğretmenlere ve

ailelere sağladığı kolaylıkların okul aile iletişimini ve aile katılımını olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

Çalışma sonucunda öğretmenlerin WhatsApp'ın görüldü-okundu bilgisi vermesi, toplu bilgilendirme yapılabilmesi, fotoğraf-video paylaşılabilmesi ve ücretsiz olması gibi özelliklerini ailelerle iletişim kurmada en beğendikleri özellikler olarak belirtmişlerdir. Aslanargun (2007), toplumsal yaşamda birçok sorunun nedeni olarak ortaya çıkan iletişimsizliğin okul-aile işbirliğinde de kendini gösterdiğini belirtmiştir. Yapılan çalışmaların birçoğunda da aile ve öğretmenin işbirliği yapması noktasında birçok engelin olduğu belirtilmektedir (Akkaya, 2007; Blanton-Balthazar, 1997; Dönmez ve Yıldırım, 2008; Köksal-Eğmez, 2008; Nicolini, 2003; Stuckey, 2010; Sünbül ve Yavuz, 2004). Ancak Facebook, e-posta, web sayfası, blog gibi kolay ve ulaşılabilir teknolojilerin aile katılımını ve okul aile arasındaki iletişimi güçlendirmede etkili olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Balcı, 2017; Lewin ve Luckin, 2010; Olmstead, 2013; Özcinar ve Ekizoğlu, 2013; Roblyer, McDaniel, Webb, Herman ve Witty, 2010; Walsh, Cromer ve Weigel; 2014). Bu anlamda WhatsApp'ın da öğretmenler tarafından belirtilen özellikleri sayesinde ailelerle iletişimi kolaylaştıran teknolojiler arasında yer aldığı söylenebilir.

Öğretmenlerin WhatsApp gruplarını ailelerle iletişimde kullanmalarının bir diğer nedenini ise kâğıt vb. yazılı materyallerden tasarruf etmek olduğu görülmektedir. Nitekim Hornby (2000), kurumun gerekli mali ve insani kaynaklarının olmamasını aile katılımını güçleştiren etkenlerden biri olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde Tezel-Şahin ve Özyürek (2016), okulların broşür, kitapçık vb. konularda yeterli kaynak sağlayamamasını veya fotokopi makinesinin olmayışını aile katılım çalışmalarının önündeki engellerden biri olarak belirtmiştir. Bu anlamda ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarının kullanımının aile katılımı ve iletişiminin önündeki engellerden kaynak, maliyet ve zaman problemini ortadan kaldırmada etkili bir araç olduğunu söylemek mümkündür.

Öğretmenlerin WhatsApp gruplarına daha çok sadece annelerin dâhil olduğu (f=15) görüşünü bildirdikleri, buna karşın 14 öğretmenin grupta anne ve babaların karışık bir

şekilde yer aldığını belirttikleri görülmüştür. Öğretmenlerin ifadelerinden bu durum üzerinde babaların iş yoğunluğunun yanı sıra annelerin erkek velilerle aynı grupta yer almak istememesi veya grubun daha çok annelerden oluştuğunu gören babaların kendi istekleriyle gruptan ayrılması gibi nedenlerin etkili olduğu görülmektedir. Morrison (2004) diğer babaların katılmadığı programlara babalar katılmak istemeyebileceğini belirtmiştir. Gustafson (2011) ise, çoğu babanın okul öncesi eğitim ortamlarının çok fazla kadınsı bakış açısını yansıttığını düşündüklerinden katılım konusunda tereddütlerinin olabileceğini belirtmiştir. Davidovitch ve Yavich (2015), liseye devam eden öğrencilerin ailelerine yönelik olarak tasarlanan ve online olarak uygulanan katılım programının sonucunda annelerin babalara göre katılım düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun WhatsApp'ın ailelerle ve ailelerin birbirleriyle olan iletişimlerini arttırdığını belirtmişlerdir. Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde; bu sonuçlar üzerinde WhatsApp grubu üzerinden ailelerin ve öğretmenlerin kolaylıkla yazışmalarının, iletişim halinde olmalarının, birbirlerinden haberdar olmalarının, birlikte çeşitli çözümler üretmelerinin ve kararlar almalarının etkili olduğunu söylemek mümkündür. Telem ve Pinto'nun (2006) teknoloji aracılığıyla uyguladıkları aile katılım programında, ailelerin birbirleriyle olan iletişimlerinin arttığını, aynı sınıfta çocuğu olan ailelerin birbirleriyle bilgi alışverişinde bulduklarını, çocukların ve okulun durumunu ortaklaşa kıyaslayabildiklerini hatta bazen ailelerin öğretmene karşı birlikte hareket edecek koalisyonlar oluşturduklarını belirlemiştir. Çalışmada da bazı ailelerin kendi aralarında öğretmenin yer olmadığı ayrı bir WhatsApp grubu kurmaları Telem ve Pinto'nun (2006) araştırmasıyla benzerlik göstermektedir.

Öğretmenlerin WhatsApp gruplarını kullanmadan önce ailelerle iletişimde yazılı not, telefon, SMS, yüz yüze görüşme, Facebook grubu ve toplantı gibi iletişim yolları kullandıkları belirlenmiştir. Bununla beraber öğretmenlerin çoğunluğunun WhatsApp gruplarını ailelerle iletişimde tek bir iletişim yolu olarak kullanmadıkları, beraberinde farklı iletişim yollarını da kullandıkları, bu iletişim yollarının telefon, yazılı

not, yüz yüze görüşme, toplantı, SMS olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin ifadeleri incelendiğinde özellikle önemli konuların yüz yüze konuşulmasının tercih edildiği, bazı ailelerin internet erişimlerinde sınırlılıklar olabilmesi ve WhatsApp gruplarında zaman zaman yanlış anlaşılmalara olabildiği gibi nedenler belirttikleri görülmektedir. Ramirez (2001), bazı ailelerin teknolojiyi kullanmaya dirençli olabileceklerini veya bazı ailelerin internet erişimlerinin olmamalarından dolayı sorun yaşayabileceklerini belirterek okulların iletişim stratejilerinde eski yöntemlere de yer vermeleri gerektiğini belirtmiştir. Olmstead'in (2013) çalışmasında, öğretmen ve ailelerin birbiriyle olan iletişim için e-posta, telefon gibi iletişim kanallarını tercih ettiklerini ancak bu iletişim biçiminin sadece okulda neler olup bittiği veya cevabı sadece evet veya hayır olan durumlar için kullanılabileceğini belirttikleri görülmüştür. Bunun dışındaki durumlar için özellikle e-postanın görüntü ve seslen yoksun olmasının iletişimin etkisini sınırlandırdığını hatta bazen yanlış anlaşılmalara sebep olduğunu bildirmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin ailelerle iletişimde WhatsApp gruplarını kullanmanın birçok avantajının yanı sıra dezavantajlarının da olduğu, bu dezavantajların grupta aileler arasında problem-tartışma yaşanması, grubu amacı dışında kullanma (özel konular hakkında veya aşırı yazışma vb.), grupta çocukları kıyaslama, yanlış anlaşılma ve aşırı fotoğraf talebi gibi başlıklar altında toplandığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun WhatsApp gruplarıyla beraber farklı iletişim yollarını kullanmaları WhatsApp'ın iletişim sürecinde yaşanabilecek dezavantajlarını ortadan kaldırmada gerekli bir durum olarak görülmektedir. Shayne (2008) yaptığı çalışmada, teknoloji kullanarak yaptıkları aile katılım programında ailelerin, programdan memnun kaldıklarını ancak teknolojinin, geleneksel formların yerini almaması gerektiğini, destekleyici bir yöntem olarak kullanılması gerektiğini belirttikleri görülmüştür.

WhatsApp gruplarının birçok özelliğinin öğretmen-aile iletişimini sağlamadaki avantajlı yönlerinden hareketle, uygulamanın öğretmen-aile iletişiminin önündeki birçok engeli kaldırmada alternatif bir yol olarak kullanılması, süreç içerisinde oluşan olumsuz durumların (grubu amacı dışında kullanma vb.) ortadan kaldırılmasına yönelik olarak ailelerle eğitim öğretim sürecinin başında WhatsApp gruplarının öğretmen-aile

iletişimindeki amaçları ve kullanılırken nelere dikkat edilmesi gerektiğine yönelik bilgilendirme toplantıları yapılması ve WhatsApp'ı bir iletişim yolu olarak tercih eden öğretmenlerin süreç içerisinde oluşan olumsuzlukları ortadan kaldırmak ve ailelerle olan iletişimlerini güçlendirmek için farklı iletişim yollarını da kullanmaları (yüz yüze görüşme, toplantı, telefon vb.) önerilebilir. Ayrıca benzer bir çalışmanın ailelerle yapılarak sonuçlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi, geleneksel iletişim araçlarıyla, WhatsApp gruplarının öğretmen-aile iletişimine etkisinin karşılaştırmalı olarak incelenebileceği deneysel araştırmaların yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Aburezeq, I. M. & Ishtaiwa, F. F. (2013). The impact of WhatsApp on interaction in an arabic language teaching course. *International Journal of Art s& Sciences*, 6(3), 165-180.
- Akkaya, M. (2007). *Öğretmenlerin ve velilerin okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmalarına ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Aktaş-Arnas, Y. (2011). Okul öncesi eğitimde aile katılım stratejileri. Y. Aktaş-Arnas (Ed.), *Aile eğitimi ve okul öncesinde aile katılımı* içinde (s. 97-158). Ankara: Vize Basın.
- Aslanargun, E. (2007). Okul - aile işbirliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 119-135.
- Atabey, D. & Tezel-Şahin, F. (2011). Aile öğretmen iletişim ve işbirliği ölçeği. *Kastamanu Eğitim Dergisi*, 9(3), 793-804.
- Aydoğan, Y. (2012). Okul öncesi eğitim programlarında aile katılımı. T. Güler (Ed.), *Anne -baba eğitimi* içinde (s. 107-144). Ankara: Pegem Akademi.
- Balçı, A. & Tezel-Şahin, F. (2016). Sosyal medyanın aile katılımında kullanılabilirliği üzerine bir inceleme. *Kastamanu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2309-2322.
- Balçı, A. (2017). *Sosyal Medya Temelli Anne Katılım Programı'nın anne çocuk ilişkisine ve anne öğretmen işbirliği-iletişimine etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Blanchard, J. (1998). *The family-school connection and technology*. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED425018.pdf>, sayfasından erişilmiştir.
- Blanton-Balthazar, D. (1997). *Parent and teacher perceptions of parent involvement in schools* (Doctoral Dissertation). Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/304403423/2E31F1DCBF0243C7PQ/3?accountid=8403>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Cetinkaya, L. (2017). The impact of whatsapp use on success in education process. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 18(7), 59-74.
- Çağdaş, A. & Şahin-Seçer, Z. (2011). *Anne baba eğitimi*. Ankara: Eğiten.
- Dardenne, W. L. K. (2010). *The internet as a tool to enhance school-to-home communication, parent involvement, and student achievement* (Doctoral dissertation). Retrieved from

<http://search.proquest.com/docview/884224175/907B3C677BB34F4APQ/1?accountid=8403>

- Davidovitch, N. & Yavich, R. (2015). Technology-related involvement: The effect of the MASHOV system on parent involvement in Israel junior highs. *Journal of International Education Research*, 11(4), 243.
- Dönmez, B. & Yıldırım, C. M. (2008). Okul-aile işbirliğine ilişkin bir araştırma (İstiklal İlköğretim okulu örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(23), 98-115.
- Guler, C. (2017). Use of WhatsApp in higher education: What's up with assess in peers anonymously? *Journal of Educational Computing Research*, 55(2), 272-289. doi:10.1177/0735633116667359
- Gustafson, B. (2011). *Sector analysis linking fathers father involvement in early childhood education programs*. Minnesota Fathers & Families Network.
- Ho, L., Hung, C. & Chen, H. (2013). Using theoretical models to examine the acceptance behavior of mobile phone messaging to enhance parent teacher interactions. *Computers & Education*, 61, 105-114.
- Hornby, G. (2000). *Improving parental involvement*. London: Cassell.
- Hornby, G. (2011). *Parental involvement in childhood education: Building effective school-family partnerships*. New York: Springer.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (19. baskı). Ankara: Nobel.
- Köksal-Eğmez, C. F. (2008). *Okul öncesi eğitim kurumlarında ailenin eğitime katılımı (Kocaeli 'nde beş anaokulunda yapılan araştırma)*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Lewin, C. & Luckin, R. (2010). Technology to support parental engagement in elementary education: Lessons learned from the UK. *Computers & Education*, 54(3), 749-758.
- Malhotra, D. K. & Bansal, S. (2017). Magnetism of Whatsapp among veterinary students. *The Electronic Library*, 35(6), 1259-1267.
- Montag, C., Błaszkiwicz, K., Sariyska, R., Lachmann, B., Andone, I., Trendafilov, B., Eibes, M. & Markowetz, A. (2015). Smartphone usage in the 21st century: who is active on WhatsApp?. *BMC research notes*, 8(1), 331.
- Morrison, G. S. (2004). *Early childhood education today. Ninth edition*. Columbus, OH: Pearson Merrill Prentice Hall.
- Nelms, E. (2002). *The effects of a teacher-created web page on parent communication: An action research study*. https://www.askdk12.org/staff/vanwinkl_1ynda/HOMEWORK/109720_WebPageCommunicatin.pdf, sayfasından erişilmiştir.

- Nicolini, M. K. (2003). *Teachers' perceptions of parent/teacher roles in parent involvement in education* (Doctoral Dissertation). Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/305325008/AAD98999151A4072PQ/1?accountid=8403>
- Olmstead, C. (2013). Using technology to increase parent involvement in schools. *Tech Trends*, 57(6), 28-37.
- Ozcinar, Z. & Ekizoglu, N. (2013). Evaluation of a blog based parent involvement approach by parents. *Computers & Education*, 66, 1-10.
- Ramirez, F. (2001). Technology and parental involvement. *The Clearing House*, 75(1), 30-31.
- Roblyer, M. D., McDaniel, M., Webb, M., Herman, J. & Witty, J. V. (2010). Findings on facebook in higher education: A comparison of college faculty and student uses and perceptions of social networking sites. *The Internet and Higher Education*, 13(3), 134-140.
- Sanders, J. M. (2016). Focus on family: Teachers as parents: Using technology to facilitate parent involvement: Susan catapano, editor. *Childhood Education*, 92(1), 95-96.
- Shayne, P. A. (2008). *Home –school communication with parents of middle school students: A study on the effects of technology* (Doctoral dissertation). Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/304466940>
- Smit, I. (2015). WhatsApp with learning preferences? Paper presented at the 1-6. doi:10.1109/FIE.2015.7344366 Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1496695544?accountid=8403>
- Stuckey, A. (2010). *Influences of an overlapping goal-setting strategy on the personal standards and efficacy to ward parent involvement in education for pre-service teachers* (Doctoral Dissertation). Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/756235025?pq-origsite=summon>
- Sünbül, M. A. & Yavuz, M. (2004). *İlköğretim okulu öğretmen ve velilerinin veli toplantıları hakkındaki görüş ve beklentilerinin karşılaştırılması olarak incelenmesi*. XIII: Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sunulmuş bildiri. <http://www.pegema.net/dosya/doküman/5817335.pdf>, sayfasından erişilmiştir.
- Telem, M. & Pinto, S. (2006). Information technology's impact on school parents and parents-student interrelations: A case study. *Computers and Education*, 47(3), 260-279.
- Temel, Z. F., Aksoy, A. B. & Kurtulmuş, Z. (2010). Erken çocukluk eğitiminde aile katılım çalışmaları. Z. F. Temel (Ed.). *Aile eğitimi ve erken çocukluk eğitiminde aile katılım çalışmaları* içinde (s. 328-361). Ankara: Anı.

- Tezel-Şahin, F. & Özyürek, A. (2016). *Anne baba eğitimi ve aile katılımı*. Ankara: İstatistik Dünyası.
- Tuncer, N., Sak, R. & Şahin, İ. K. (2011). *Aile eğitimi*. Ankara: Vize.
- Üstün, E. Y. (2010). Etkili aile-okul-toplum ilişkileri. Z. F. Temel (Ed.). *Aile eğitimi ve erken çocukluk eğitiminde aile katılım çalışmaları* içinde (s. 229-245). Ankara: Anı.
- Walsh, B. A., Cromer, H. & Weigel, D. J. (2014). Classroom-to-home connections: Young children's experiences with a technology based parent involvement tool. *Early Education and Development*, 25(8), 1142-1161.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

SUMMARY

Rapid developments in information and communication technologies have brought about the change in communication processes. Today, the use of smart phones has increased. Accordingly, the use of communication applications such as WhatsApp has become widespread among users. Such applications, in particular WhatsApp, provide users with sharing possibility of unlimited messages, photos, videos and voice recordings and read – seen information for free via the internet package users own. In addition, all these features can be delivered to the target group collectively through the established groups. Such features have made WhatsApp the most popular messaging application in the world. It has become inevitable that this communication channel, which provides easier, cheaper, faster communication and information sharing than traditional communication channels, is also preferred in the communication process between teachers and parents. This research was conducted to investigate the usability of WhatsApp groups in teacher-parent communication in preschool education.

The data used in the study, which employed qualitative research method, were obtained using a semi-structured interview protocol, which is a qualitative data collection tool and was prepared by the researchers by scanning the related field literature and taking expert opinions. The study group included 29 preschool teachers working in kindergartens affiliated to the Ministry of National Education and independent kindergartens in Erzurum province in 2016-2017 academic year and preferring WhatsApp groups to communicate with the families of their students. The data obtained through the face-to-face interview method were collected from the teachers with the help of a voice recorder. In the analysis of the data, all of the voice recordings were transcribed and converted into a written form. The data obtained were analysed according to the descriptive analysis technique.

According to the findings of the research, when the teachers were asked about the reasons for setting up the WhatsApp group, the answers of the teachers were shown as "fast and easy communication" (f=17), "informing the parents collectively" (f=13), "photo-video sharing" (f=12), "inform school activities" (f=5), "time saving" (f=3), paper and so on. saving on written material" (f=1). When the teachers were asked "Who demanded setting up a WhatsApp group?" it was determined that the majority of the teachers (f=17) had their own requests while 9 teachers expressed that it was the families' opinion and 3 teachers reported that it was the request of the institution. Teachers indicated that all of the children's families (f=20) were included in the group they set up while some stated that only the mothers were included more in the groups than (f=15) other family members. Teachers stated that they use the "WhatsApp" group as the most important means of communication such as "announcement (meeting, material request etc.)" (f=24), "photo-video sharing" (f=20) and "newsletter sending" (f=4). When the teachers were asked the question "What are the characteristics of WhatsApp in the communication with family you like most about communication"? they stated that "it gives read – seen information" (f=15), "collective information" (f=12), "accessibility enhancement" (f=6), "photo-video sharing" (f=4) and "be free" (f=2). The majority of teachers stated that the group increased their communication in it (f=25) and between the families (f=22). Teachers, however stated that they sometimes had problems in the group (f=16). Teachers also stated that WhatsApp groups have

problems the most "problem-controversy among families in the group" (f=9), "using group out of purpose (about specific topics or excessive correspondence, etc.)" (f=7), "comparison of children in the group" (f=5), "misunderstanding" (f=3) and "extreme photography request" (f=2).

According to the results of the research, WhatsApp groups in pre-school education were found to be a useful tool for teacher-family communication and it was determined that WhatsApp groups in pre-school education provided teachers with facilities to communicate fast and easily particularly in the group informing activities. It has been reported that WhatsApp has the advantage of providing the most "seen -read" information about family communications, particularly in terms of accessibility control. In addition, it was concluded that thanks to the WhatsApp group, communication with teachers and students' parents and between parents increased. Based on these results, it can be suggested that WhatsApp groups can be used as an alternative way to communicate with families in preschool education, a similar study should be conducted with families to compare the results and experimental studies should be conducted to analyze the effects of WhatsApp groups on teacher-family communication compared to the traditional communication tools.